

Slovenski dom

Stev. 267

V Ljubljani, četrtek 23. novembra 1939

Leto IV

Nova uradna poročila o delovanju hitlerjevskih nasprotnikov v Nemčiji

Otto Strasser je s „črno fronto“ pripravil tri atentate na Hitlerja

Berlin, 23. nov. o. Zdi se, da voditelj nemške policije Himmler za zdaj ne misli obdolžiti angleških državljanskih Stevensa in Paynea zaradi neposrednega sodelovanja pri atentatu v Monakovem, ki so ju Nemci dobili v svoje roke na holandski meji ob znanem spopadu 9. novembra. Ni še ugotovljeno, ali so nemški policisti omenjena Angleža ugrabili na holandskem ozemlju ali sta res prestopila mejo. Holandske oblasti trdijo, da sta bila Angleža prijeta na holandskih tleh.

Neposredno odgovornost za atentat pripisujejo nemške oblasti Ottonu Strasserju, voditelju protihitlerjevske »črne fronte«, češ da je ta imel zveze z Elserjem, ki je po poročilih nemške policije priznal, da je nastavljal peklenjski stroj.

Pariz, 23. nov. o. Otto Strasser je dal novo izjavo francoskim listom, v kateri zavrača trditve, da bi bil on pripravil atentat na Hitlerja, prizna pa, da je njegova »črna fronta« v Nemčiji od začetka vojne zelo oživila delavnost in da ima pristaje v vseh nemških krogih.

Berlin, 23. nov. o. »Völkischer Beobachter« prinaša obširen članek o Ottonu Strasserju kot dejanskemu organizatorju monakovskega atentata. Članek najprej opisuje Strasserjevo politično delovanje ves dotlej, dokler ni leta 1933 odšel v emigracijo, nato pa nadaljuje:

»Z Dunaja je Strasser zbežal v Prago, kjer je izdal list, ki ga je plačevala Beneševa vlada. Strasser je živel leta in leta izključno od podpore tujih volunskih služb, ki jim je obljubljal, da bo v Nemčiji pripravil revolucijo ali pa vsaj strmoglavil fuhrerja. Tako je v juniju 1934 potoval v Pariz, da pregovori francosko vlado, naj pomaga vprijeti prevrat v Posarju, s čimer bi onemogočila vrnitev Posarja v Nemčijo.«

Po nekem pismu Ottona Strasserja je francoska vlada odklonila ta načrt, češ da upa, da bo dosegla ceneje in brez zunanje politične zapletljivosti prevrat v Nemčiji. Že takrat so se pokazale ideje, ki so pozneje služile za osnovo njegovim razgovorom z voditelji britanskega volunskega urada v letu 1938/39. Otton Strasser je nato v Zajori pri Pragi ustanovil s pomočjo češke obveščevalne službe oddajno postajo »Frechtersendend«. Skoraj vse oddaje te postaje, ki je delovala leta 1934/35, so se končale dobesedno s klicem: Adolf Hitler mora umreti! Nemška vlada je takrat zahtevala uradno od češke vlade, da to postajo odstrani, češ da kliče na umor članov nemške vlade. Ker dr. Beneš ni bil voljan odpraviti, je morala Nemčija intervenirati, da ustavi to morilsko propagando.

Dva voditelja SS, ki sta bila v službi javne varnosti, sta januarja 1935 razdejala to radijsko postajo in izvedla s tem dani jima nalog. Leta 1936 je Otto Strasser izvršil priprave za dinamični atentat, ki naj bi se uresničil najprej v olimpijskem stadionu v Berlinu med olimpiado, pozneje pa na kongresu v Nürnbergu, nazadnje pa ob ducejevem obisku leta 1937. V ta namen mu je služil student gradbene tehnike Hellmut Hirsch iz Prage s posredovanjem svojega sodelavca Beera Fritza pod lažnim imenom Heinricha Grüna. Ko je Hirsch z dvema peklenjskima strojema in 10 kg dinamita preoračil nemško mejo in krenil v Stuttgart, ga je aretirala Gestapo. Hirscha so 8. marca 1937 obsodili na smrt in smrtno obsodbo izvedli. To je objavil tudi nemški tisk.

Strasser je nato skušal pripraviti nov bombni atentat na neki veliki prireditvi nar.-soc. stranke. Poslužil se je pri tej priložnosti svojega sodelavca, nekdanjega hotelskega sluga Karla Depkina in trgovca Hellmuta Kremena. Tudi ta atentat se je izgovoril. Strdiše je 22. sept. 1939 obsodilo Denkina in Kremena na smrt. Jeseni 1938 je Strasser

skušal v Pragi uprizoriti nov atentat. Po zlomu CSR je Strasser zapustil Prago in stopil v najtesnejše stike z britansko tajno službo. Po navodilih njegovih londonskih gospodarjev in finančirjev se mu je posrečilo organizirati še tretji atentat na fuhrerja v Monakovem. V noči med 8. in 9. novembra je Elser poskušal priti blizu Konstanca v Švico, pa so ga aretirali. Otton Strasser, ki je čakal Elserja, je 10. novembra jadno zapustil Švico, da se vrne v London k svojim gospodarjem.

Berlin, 23. nov. AA. DNB: Uradno policijsko poročilo pravi: Kakor smo sporočili, sta zastopnika »Intelligence Service-a« izročila voditeljem čet SS, misleč, da so to uradni nemške opozicije, radijske aparate. Ob istem času je zastopnik »Intelligence Service-a« Stevens izročil komisarijem nemške policije tajno šifro, ki je omogočila, da so vzdrževala nemška oblastva 21 dni zvezo z angleško vlado, odnosno z britanskim »Intelligence Serviceom«. Ta zveza nemške policije z londonskim tajnim uradom v Londonu se je prenehala 22. novembra ob 10 dopoldne. Ustavili so jo Nemci s tole poslovnico radijsko oddajo: »S časom postane razgovor z domišljavimi in bedastimi ljudmi dolgočasen. Razumeli boste, da moramo zdaj te razgovore opustiti. Pristrčno vas pozdravljamo! Naklonjena vam nemška opozicija. Nemški Gestapo.« Ker se voditelj angleške volunske akcije še nista bila v svesti kljub nemškemu sporočilu, da je nemška policija odkrila to akcijo, sta angleška radijska telegrafista tudi ta poslednji nemški pozdrav ujela.

Nemčija proti ustanovitvi balkanske nevtralne zveze

Novo zapreko pomenijo tudi nenadne madžarske zahteve do Romunije

Bukarešta, 23. nov. o. Reuter poroča: Iz krogov nemškega poslanstva prihajajo vesti, da si Nemčija z vsemi silami prizadeva, da ne bi prišlo do sklenitve balkanske nevtralne zveze, (kakršno želi Anglija in Italija). Nemška poslanstva v balkanskih državah so dobila navodila, naj skušajo z vsemi sredstvi preprečiti ustanovitev takega bloka.

Sofija, 23. nov. o. Lord Lloyd, predsednik angleške vrhovne organizacije za propagando v tujini se še vedno mudi v Sofiji in je imel do zdaj razgovore z vsemi bolgarskimi vodilnimi osebnostmi. Ni dvoma, da je naloga lorda Lloyda posredovati med balkanskimi državami, zlasti med Romunijo in Bolgarijo, da bi poravnale vse spore, ki preprečujejo ustanovitev balkanske nevtralne zveze, v kateri bi sodelovale vse balkanske države.

Bukarešta, 23. nov. o. Govor madžarskega zunanjega ministra Czakyja razlagajo v romunskih vladnih krogih kot znamenje, da se Madžarska ne mara odreči svojim zahtevam do Transilvanije. Ker je Madžarska svoje zahteve obnovila prav zdaj, je več kakor jasno, da zaradi njenega stališča ni moči pričakovati zveze južnovzhodnih nevtralnih držav, ki bi bila vsem tako zelo potrebna. Izpolnitev madžarskih zahtev ne more biti cena za kakršnokoli novo zvezo, od katere bi imela veliko korist tudi Madžarska.

Romunski listi se sprašujejo, ali je Madžarska sama od sebe ponovila stare zahteve, ali pa so k temu zapeljale obljube in pritisk od zunaj.

Včerašnje izgube na morju in v zraku

Dve nemški podmornici potopljene, ena angleška bojna ladja trčila ob mino, sedem nemških letal sestreljenih

Pariz, 23. nov. o. Francosko mornariško poveljstvo poroča, da je neka francoska torpedovka, ki je včeraj priplula v svoje oporišče, v zadnjih dveh dneh potopila dve nemški podmornici.

London, 23. novembra. Mornariško ministrstvo poroča, da je britanski rušilec »Gipsy« predvčerajšnjim trčil ob mino na vzhodni obali in da ga je vrglo na sipino. Ponesrečilo se je 21 članikov in vojakov, okoli 40 jih pa pogrešajo. V kratkem bo izdan seznam teh žrtev.

London, 23. nov. o. Ker je včeraj po dolgotrajnem deževju nastopilo v Franciji in Angliji lepo vreme, so se sovražnosti pozivile. Zlasti delovno je bilo letalstvo in je na vseh predelih francoskega bojišča in na več krajih angleške obale prišlo do večjih letalskih spopadov. Angleški in francoski lovci so na raznih krajih sestrelili sedem nemških letal. Spet so se zelo izkazali francoski lovci, ki so v enem samem spopadu zbili tri nemške »Messerschmidte«. Eno nemško letalo je bilo nad francoskim ozemljem obstreljeno in je padlo na belgijska tla. Dva člana posadke sta bila od francoskih strelcev ubita, drugi so se rešili s padali in so potem skušali dragocene aparate in zapiske z letala spraviti na nemško ozemlje, a se jim to ni posrečilo.

Nemška letala so včeraj prišla spet na Chedlantske otoke ter napadla angleške ladje, zasidra-

ne v raznih pristaniščih. Škode niso povzročila pri ladjah nobene, pač pa je bomba zadela velik angleški hidroplan, ki je čakal na vodi.

Neko nemško letalo so opazili tudi nad ustjem Temze. Angleški lovci, ki so se takoj dvignili preganjanj Nemca, so nemški bombnik sestrelili.

Berlin, 23. nov. o. Nemško uradno poročilo pravi, da je nemško letalstvo včeraj letelo nad raznimi predeli Francije in Anglije ter povsod nabralo dragocenih fotografirskih podatkov. Ob poletu na Shetlantske otoke je bil uničen en angleški hidroplan.

Nemški listi navajajo poročilo »Newyork Timesa«, da je neka nemška podmornica v zalivu Scaplov s torpedom napadla in močno poškodovala angleško križarko »Belfast«, ki spada med najmodernejše ladje angleške bojne mornarice in je bila dana v službo lani.

London, 23. nov. m. Ker je bilo zadnje dni potopljenih več angleških ladij s tako imenovanimi nemškimi magnetnimi minami, nameravajo baje zdaj Angleži usteti plovbo z lesenimi ladjami, ki bodo imele namen boriti se proti takim minam in povzročati njihove eksplozije. Nalask za to pripravljene lesene angleške ladje bodo vleklo za seboj nekatere »ultramagnetne limanice«, ki bodo pritegnile nase mine in tako povzročale njihove eksplozije.

Boj proti nemškemu izvozu čez nevtralne države

pomeni silno škodo za Nemčijo in nekaj tudi za nevtralce

London, 23. nov. o. Zaradi holandskih pritožb, da bo po novih ukrepih Anglije proti nemškemu izvozu silno prizadeto holandsko gospodarstvo, izjavljajo v angleških uradnih krogih, da bo Anglija ravnala glede Holandije nadse obzirno. Po drugi strani pa mora Holandija upoštevati, da bodo take ostre odredbe proti Nemčiji tudi pomagale k pospešitvi konca sedanje vojne, kar bo pomenilo rešitev tudi za Holandijo.

Količeka pomena je napoved o brezobzirni preprečitvi nemškega izvoza po morju za Nemčijo in za Holandijo, kaže uradna statistika, ki pravi, da je v prvih devetih mesecih letos šlo samo čez Amsterdam in Rotterdam, glavni holandski pristanišči, čez deset milijonov ton nemškega blaga. Ta nemški izvoz je vseboval 5.673.000 ton premoga in 1.272.000 ton rud. Razen tega so Nemci izvažali tudi koks, kemične izdelke in pšenico.

Amsterdam, 23. novembra. o. Zaradi sklepa Velike Britanije, da onemogoči nemški čezmorski izvoz, se je včeraj pripeljal v Haag belgijski gospodarski minister, ki je dolgo razpravljal s svojim holandskim tovarišem o možnosti povečanja trgovine med Holandsko in Belgijo. Holandsko gospodarstvo in zunanje ministrstvo skrbno proučujeta novi položaj, ki je nastal po tem sklepu britanske vlade, vendar ne kaže, da bi pripravljali kaj novega vse dotlej, dokler ne stopi sklep britanske vlade v veljavo. Ni pričakovati, da bi se Holandska pridružila kakršnemu koli skupnemu protestu nevtralnih držav proti britanski vladi v zvezi z njenim sklepom, da poostri nadzorstvo nad nemškim izvozom v vseh morjih. V vladnih krogih mislijo, da se zdaj pogajajo v Londonu trije holandski odposlanci o raznih gospodarskih vprašanjih.

Vesti 23. novembra

Predsednik francoske vlade Daladier je snoči imel važen posvet z letalskim oborožitvenim in mornariškim ministrom.

Vlada južnoafriške unije je izdala nalog, da je treba poostri varnostne ukrepe ob obali, zlasti v Kapstadtu, ki je važno oporišče za angleško vojno mornarico. Sklep vlade je bil izdan zaradi tega, ker je neka nemška bojna ladja v vzhodni afriški obali potopila večji angleški parnik.

Švica je dobila svoje brodogrje, čeprav nima morja. Švcarska vlada je namreč za zagotovitev surovin in živeža najela 15 italijanskih ladij za vso sedanjo vojno, da bodo pod švicarsko zastavo vozile blago iz raznih delov sveta. — To novo švicarsko brodogrje ima 115.000 ton. Italijanska vlada je švicarski vladi dala na razpolago svobodno pristanišče v Genovi.

Sloviti francoski filmski igravec Charles Boyer je z letalom odpotoval v Newyork, baje zaradi francoske propagande v Združenih državah.

Hud požar v estonskem pristanišču Paldiski je med drugim uničil edini večji hotel, v katerem so prebivali boljševiški častniki, ki vodijo dela za ureditev sovjetskega pomorskega in letalskega oporišča v tej luki.

Angleške oblasti v Indiji so prijele in internirale vse člane nemške ekspedicije, ki je skušala priplezati na več vrhov v himalajskem pogorju.

Ameriške letalske tovarne izdelajo zdaj 1250 letal na mesec.

Nemški guverner v zasedenem poljskem ozemlju Frank je izdal odlok, s katerim Nemčija zaplenja vse imetje poljske republike. Premišno imetje bo prenešeno v Nemčijo, v kolikor se to še ni zgodilo.

Na mine sta trčila včeraj in danes italijanski parnik »Fianone« (6600 ton) in grški parnik »Helenas«. Posadka je bila rešena.

Če Amerika obnovi trgovsko pogodbo z Japonsko, je Japonska pripravljena dati Angliji in Franciji v sedanji vojni vso svojo gospodarsko in moralno pomoč. Tako ponudbo je baje Japonska poslala Ameriki, kakor poroča ugledni švicarski list »Neu Zürcher Zeitung«.

Sto milijonov Amerikancev dnevno posluša radijska poročila s francoskega bojišča. Največja ameriška radijska družba CBS ima tam več svojih poročevalcev za neposredne prenose. To poročanje je najboljša propaganda za angleško in francosko stvar v Ameriki.

Angleški listi trdijo, da je prvi krivec za nemire na Češkem voditelj sudetskih Nemcev, Frank, čigar misel je, izseliti Čehe iz njihove zemlje in Češko priključiti k Nemčiji. Listi trdijo, da je dr. Frank vodil SS-oddelke pri polničnih bojih.

V Marseillu so vojaške oblasti prodale na javni dražbi 39 ton popra in 120 ton čaja, namenjenega v Nemčijo, katerega so pa francoske vojne ladje zaplenile.

Danes so odpotovale prve vojaške čete z Nove Zelandije na francosko bojišče.

O pozitivitvi boljševiške propagande poročajo iz vseh balkanskih držav. Povsod so oblasti odkrile nove komunistične organizacije, ki so zadnje čase dobile veliko denarja in propagandnega materiala iz Rusije čez Bolgarijo, kjer je vlada dovolila prodajati boljševiške liste. Pozitivitvi propagande pripisujejo tudi dejstvu, da se je zadnje čase vrnilo na Balkan veliko pobeglih komunistov iz Francije.

Zena maršala Göringa je pred nekaj dnevi rodila hčerko v nekem švicarskem sanatoriju blizu Lausanne. To je drugi otrok maršala Göringa.

180.000 Nemcev je zdaj naseljenih v Pragi, medtem ko jih je bilo pred nemško zasedbo le 15.000. Vse te Nemce so povečini naselili v prazne hiše, katere so bile Judom zaplenjene. Tu pa ni vseh vojaštvo in nacionalnosocialistične organizacije.

Belgija in Holandija sta sklenili, da bosta sodelovali na gospodarskem polju. V ta namen je včeraj odšel gospodarski minister v Haag na posvetovaljanje.

Vsa plovba na morju med Belgijo in Holandijo je trenutno zaprta. Na posebno obvestilo Anglije so dale vse družbe nalog svojim ladjam, naj ostanejo v luki do nadaljne odredbe.

Admiral Byrd ekspedicija je odpotovala včeraj iz Filadelfije z ladjo »Nord Star«. Admiral Byrd se bo vkrcal v Panami, odkoder bo nameraval pot proti južnemu tečaju.

Zaradi širjenja alarmantnih vesti o nevtralne severne države sklenile, da bodo ustanovile urad za nadzorstvo nad vestmi. Ti uradi se bodo ustanovili v Amsterdamu.

Zaradi pomanjkanja mila v Nemčiji priporočajo listi Nemkam, naj se kopljejo v vodi, v kateri so se kuhale borove ali smrekove igle. Za umivanje obraza pa priporočajo vodo iz euhih kostonjevih lupin.

Ameriške športne organizacije so imenovalle komite, ki naj pripravi za leto 1940 panameriške športne igre, ker vse kaže, da Finska olimpijskih iger ne bo mogla prirediti.

Iz Letonske je do zdaj odpotovalo nad 30.000 Nemcev, to je polovico vsega nemškega prebivalstva v tej državi.

Brazilski priseljevalni urad je imel včeraj sejo, na kateri so sklenili poslati posebno komisijo v Romunijo, da bo med 170.000 poljskimi begunci izbrala primerne skupine za naseljevanje v Braziliji, kjer hoče brazilska vlada ustvariti narodnostno zaokrožene naselbine. V Braziliji se bo lahko naselilo kakih 30.000 poljskih brezdomcev.

Poročila o številu žrtev pri nemirih na Češkem

London, 23. nov. o. Londonski radio poroča iz Budimpešte, da je bilo pri nemirih v Pragi in na Češkem, bodisi v boju ubitih, bodisi pozneje ustreljenih 1700 ljudi. Taka poročila so prišla v Budimpešto čez Slovaško iz Prage in baje izvirajo iz nemških uradnih podatkov. Tretjina ubitih je bilo Judov. Zadnje dni, kar so demonstracije nehale, je bilo aretiranih več tisoč oseb iz krogov bivših čeških političnih strank in pa častnikov bivše vojske, ki niso hoteli izročiti orožja.

Francija in Anglija še nista sklepali o vzpostavitvi Habsburžanov

London, 23. nov. o. Pri politični razpravi v angleški poslanski zbornici je včeraj neki delavski poslanec vprašal namestnika zunanjega ministra, kaj je z govoricami o obnovitvi habsburške monarhije po sedanji vojni. Zahteval je odgovora, ali mislita Anglija in Francija res postaviti Habsburžane na dunajski prestol, če zmagata. Zastopnik zunanjega ministra je odgovoril, da nista angleška in francoska vlada do sedaj še nikdar razpravljali o vprašanju glede vzpostavitve Habsburžanov.

Grožnje z odpovedjo nenapadalne pogodbe med Sovjeti in Finsko

Helsinki, 23. nov. o. Tu so se zadnje dni razširile vesti o tem, da misli sovjetska vlada odpovedati nenapadalno pogodbo s Finsko, da bi tako še bolj pritiskala na Fince in izpolnila svoje zahteve. V finskih vodilnih krogih te glasove zanikujejo in pravijo, da sicer najbrž izvirajo iz Rušije, da jih je pa treba smatrati samo kot moralni pritisk na Finsko, ki naj bi iz strahu pred takimi grožnjami odnehal. Finski odločujoči ljudje izjavljajo, da bodo varnostne odredbe sprejete zadnje čase ostale v veljavi, naj se razmerje med Finsko in Rusijo zboljša ali poslabša.

Neodvisna poljska država v Franciji meri tri in pol kv. km

Pariz, 23. nov. o. Predsednik poljske republike Rakicjev je včeraj z vlado odpotoval v Angers, kjer je francoska vlada dala poljski vladi na razpolago kos ozemlja z gradom za predsednika republike in z vsemi poslopiji potrebnimi za poslovanje poljske vlade. To ozemlje je izzeto izpod francoske oblasti in predstavlja v resnici majhno, a neodvisno poljsko državo v srcu Francije. Površina tega ozemlja meri 3 in pol kvadratnega kilometra.

Vojna velja Anglijo dnevno 1.200 milijonov dinarjev

London, 23. nov. o. V poslanski zbornici so včeraj razpravljali o stroških sedanje vojne. Zastopnik finančnega ministra je pri tej priliki povedal, da velja sedanja vojna Anglijo dnevno šest milijonov funtov šterlingov (1.200 milijonov dinarjev). Stroški za kopensko vojsko so se v primeri z letom 1914 podvojili, stroški za letalstvo pa so zaradi izpolnjenih strojev trikrat do sedemkrat toliko kakor so bili v svetovni vojni. Največ stroškov pa povzroča mornarica, kjer so morebitne izgube dosti obsežnejše kakor v drugih panogah. Zaradi velikih stroškov bo mogla Anglija z rednimi državnimi dohodki kriti samo polovico vojnih izdatkov. Za drugo polovico pa bo morala obrniti na državljane z novimi taksami in posojili.

Sestanek poštnega strokovnega sveta

Belgrad, 23. nov. m. V Belgradu se bo danes po nekaj letih prvič sestel strokovni svet poštnega ministrstva. Vrhovni svet bo delal pod predsedništvom ministra za PIT, oziroma njegovih pomočnikov, načelnikov ministrstev in ravnateljev poštinih ravnateljstev iz vse države.

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 23. novembra.

Barotermometer v Zvezdi nam še vedno obeta in kaže, da bomo imeli še nekaj dni lepo vreme. Davi je živo srebro v termometru zdrnilo na ničlo. Postal je prav hladno. Je zelo oblačno in jutraj niso na Barju imeli megle, kar je znamenje, da bo kmalu nastal velik vremenski preobrat in da se vrste v višjih sferah večje vremenske revolucije.

Kronika drugače ne zaznamuje večjih dogodkov, niti ne večjih virov v mestu. Vse je nekam mirno.

Krompir po 1.85 din kg

Včerajšnji krompirjev trg, o katerem smo že kratko poročali, je bil glede kupij prav slab. Na trg je bilo pozno po 10 dopoldne pripeljano do 15 voz krompirja iz raznih krajev Gorenjske, Dolenjske in Ižanskega. Nakupi krompirja so bili prvič izredno slabi in je bilo povpraševanje po njem prav nezadovoljno. Mnogi kmetje so čakali tja do 2 popoldne na trgu, a kupca ni bilo. Zaradi slabega povpraševanja se tudi kmetje niso upali, da bi cene še povišali in dvignili na 2 din kg. Krompir so celo prodajali po 1.70 din za kg na debelo. Splošno so bile včeraj cene 1.70 do 1.85 din za kilogram.

Povsod mir in zatišje

Reševalna postaja je do davi v zadnjih 24 urah zaznamovala 14 navadnih voženj. Ni bilo hušjih nesreč. Povsod vlada zatišje. Letos je reševalna postaja imela že nad 4000 voženj.

Na policiji tudi nimajo večjih tatvin, vlovov in drugih kazenskih zadev. Mali tatovi kradajo po raznih podstrešjih malenkosti, kako perilo, obleko ali suknje. Drugače pa ima mesto mir pred drznimi in poklenimi vlomilci, ki so večinoma spravljani na varnem za zamreženimi okni kaznišnic.

Po želji zaznamujemo več vlovov tatvin. Tam v Metliki je bil te dni izvršen večji vlov v trgovino Viktorja Weibla. Odnegli so mu neznani vlomilci velike zaloge raznega blaga v skupni vrednosti 18.000 din. Pred dnevi poprej pa so vlovili vdrli v gostilno Pavla Carja v Metliki, kamor je trgovec Banjae spravil 9 velikih zabojev raznega manufakturnega blaga v vrednosti 15.000 dinarjev. Tatovi so vseh 9 zabojev odnesli iz gostilne. Trgovci Gustav Fuks iz Metlike ima na polju srambo za smodnik. Neznani tatovi so mu pobrali kar 74 kg smodnika v vrednosti okoli 2000 din. V sami Metliki so torej tatovi nabrali za 37.000 din raznega blaga.

Velik novinarski koncert

Kakor vsako leto, priredi tudi letos Jugoslovansko novinarsko združenje, sekcija Ljubljana, velik novinarski koncert na narodni praznik dne 1. decembra ob 20 v veliki dvorani na Taboru v Ljubljani. Spored je prav pester in živahen. Kot solisti bodo na tem koncertu sodelovali: gđ. Sonja Ivančičeva ter operna pevca gg. Francel Zan in Vekoslav Janko, dalje sodeluje violinist g. Leo Pfeiffer. Akademski pevski zbor pod vodstvom dirigenta g. Marolta bo izvajal mnogo lepih pevskih točk, dalje sodeluje na koncertu vojaški orkester 40. p. p. pod kapelnikom, g. podpolkovnikom Hercogom, pri klavirju dirigent g. Nefat.

Iz sporeda posnemamo tele točke: državna himna, Šibelius: Finlandija, overtura. Izjava vojaški orkester pod vodstvom kapelnika g. podpolkovnika Hercoga.

Druga točka: Lajovic »Bujni vetrice in Čajkovskij arija »Robert« iz opere »Jolanta«. Poje operni pevec g. Janko s spremljevanjem ork.

Tretja točka: Svendsen »Romance« in Schönher »Pripovedka«. Violin-solo g. Pfeiffer s spremljevanjem orkestra.

Četrta točka: Kamilo Mašek »Mlatiče, dr. G. Ipavec »Danice« in Anton Hajdri »Hercogovska«. Poje APZ pod vodstvom dirigenta g. Marolta.

Peta točka: Rossini »Arija Rozine« iz opere »Sevilski brivci« in Bettinelli »Škrjanček poje, žvrgolice... Poje gđ. Sonja Ivančičeva. Pri klavirju g. dirigent Nefat.

Šesta točka: Bizet »Arija Joseja« iz opere »Carmen« in Gotovac »Momački jad« (narodna lirika). Poje operni pevec g. Francel. Pri klavirju g. dirigent Nefat.

Mrzel vihar na Gorenjskem

Begunje pri Lescah, 22. novembra.

Po Gorenjskem divja že peti dan vedno hušja burja, ki pihša s Stola. Podira kozolce, razkriva strehe in podira lopo. Prevrta tudi s listjem naložene vozove ter dela veliko škodo. Vihar spominja na enak velik vihar, ki je bil januarja leta 1936.

Gotovo tudi po gozdovih lomí drevesa. Veter je zelo močan in mrzel, da gre skozi vso obleko do kosti. Po gorah sneži in zato pričakujemo, da bo sneg tudi v dolini kmalu zapadel.

Po končanem koncertu v vseh prostorih na Taboru družabni večer s plesom. Pri plesu igrata dva orkestra vojaške godbe 40. p. p.

Razne nesreče

V splošno državno bolnišnico so bili od včeraj do davi pripeljeni 3 poškodovanci. V pivovarni »Union« nameščen šofer Fran Prašnikar je včeraj valil sode za pivo na tovorni avto. Težak sod mu je padel po nesreči na desno nogo in ga močno poškodoval. Zatekel se je v bolnišnico po pomoč. — Pri tridki Bolka v Šodražici zaposleni blavec Ivan Gorenjec se je s kolesom vozil po Bleiweisovi cesti v smeri proti Stožicam. Na križišču Bleiweisove in Tyršve ceste ga je podrl neki osební avto, ki je peljal čez njega. Gorenjec je dobil hušje poškodbe. Lastnik avtomobila pa se bo moral zagovarjati po avtomobilskem kazenskem paragrafu zaradi težke telesne poškodbe. — Služkinja Mariji Vidičevi v Malem Mengšu je slamozeznica odrezala desno roko v zapeljstvu.

Min'ster dr. Krek o novi mednarodni avtomobilski cesti od madžarske pa do bolgarske meje

Belgrad, 23. novembra. Gradbeni minister dr. Miha Krek je dal zastopnikom časopisov izjavo, v kateri je med drugim povedal:

Odkar je hiter razvoj prometa z motornimi vozili na cestah zbudil inženirjem misel, da izpolnijo način gradnje cest, je nastala nova doba na tem področju. Izpolnjene ceste so dobile takšno obliko, da morejo prenesti hiter in težak promet z motornimi vozili. Takšne ceste, imenovane moderne ali sodobne ceste, imajo veliko prednost v tem, da so odpornejše, daljše in bolj ravne ter omogočajo promet z vozili brez ropota in brez prahu. Ker so zelo odporne in ravne, zahtevajo majhne stroške za vzdrževanje in so tako tudi bolj ekonomične. Ko so se takšne moderne ceste, ki jih v glavnem grade iz asfalta, betona in kamnitih kock, pokazale za ekonomične in zelo prikladne za razvoj prometa z motornimi vozili, so začeli graditi moderne ceste v vseh državah na svetu in sicer s hitrim tempom. Razen na to, da zadovoljeva krajevnim potrebam vsake države, so začeli misliti tudi na daljine mednarodne zveze, ki naj bi jih uvedle moderne ceste.

Na glavni skupščini mednarodne zveze za tujski promet v Kodanju na Danskem je bilo leta 1932. ugotovljeno, da so evropske mednarodne ceste usmerjene od Londona preko Callaisa — Bruslja — Kölna — Frankfurt — Dunaja — Budimpešte — Belgrada — Sofije do Carigrada. Od Carigrada bi šla dalje pot v Azijo in bi zavila preko Damaska in Delhija v Kalkuto v Indiji, s svojo drugo vejo pa bi šla od Damaska preko Egipta po sredi Afrike do najjužnejšega afriškega mesta Capetowna. Čeprav je smer poti čez Jugoslavijo najkrajša in v mnogem oziru najugodnejša, vendar so poskušali nekateri, da bi se smer te ceste spremenila, da bi obšla Jugoslavijo preko Romunije. Kot razlog so navajali, da v Jugoslaviji niso ničesar storili za to cesto. Toda Jugoslavija je pokazala svoje napore, da se ta mednarodna cesta usposobi za promet. Končno je bilo 1934. leta na mednarodni konferenci v Münchnu sklenjeno, da se ta smer ceste ne bo spremenila. Razume se, da je Jugoslavija prevzela nase tudi obveznost, da to mednarodno cesto preko svojega ozemlja tudi usposobi za avtomobilski promet. Potrebni so bili torej še nadaljnji napori, da se ta važna mednarodna cesta uredi v mejah Jugoslavije. Ogronomi gospodarski in tujsko-prometni pomen kakor tudi mednarodni ugled Jugoslavije so narekovali potrebo po nujni izdelavi tega načrta.

Z graditvijo moderne ceste so začeli leta 1935. Pri graditvi te poti so težili za tem, da se po možnosti izkoristijo že obstoječe ceste, da bi se stroški zmanjšali zaradi manjših izdatkov za razlstitutev, obenem pa so uporabljali tudi gradivo starih cest. V kolikor se niso mogli prilagoditi obstoječim cestam, so zgradili čisto novo cesto.

Ni pa treba misliti, da se ta mednarodna cesta gradi kot izključno avtomobilska cesta. Niti pri nas, niti v naših sosednjih državah avtomobilski promet ni razvit v tolikšni meri, da bi nam bile že zdaj potrebne čisto avtomobilske ceste. Pri nas je promet na glavnih cestah še vedno mešan, promet z vozovi in motornimi vozili. Vsaka cesta mora biti prikladna za obojevrstni promet. Čisto avtomobilske ceste so ceste posebne vrste in mnogo stanejo. Zaradi tega je tudi mednarodna cesta na našem ozemlju kakor tudi v sosednjih državah zamišljena kot cesta za mešan promet, toda tako, da bi mogla zadostiti v veliki meri potrebam avtomobilskega prometa.

Na mednarodni cesti skozi našo državo so popolnoma gotovi odseki začeni od madžarske meje pri Horgošu preko Subotice, Bačke, Topole, Srbobrana, Novega Sada, Belgrada, Topole do vasi Čumica pred Kragujevcem. Skupna dolžina znaša 303 km. Dograjeni so tudi odseki skozi Kragujevac, skozi Niš, do Niške Banje, grade pa še od-

Dajte ljudstvu šol in učiteljev!

Neurejene šolske razmere v celjskem okraju

Pred kratkim smo poročali, da je bila v Marija Reki pri St. Pavlu nastavljena učiteljska moč za enorazrednico in da so tako po dolgem času dobili učiteljico, ki bo prejela 600 din iz bednostnega fonda. Ze takrat smo poudarili, da bi bila za take kraje nujno potrebna stalna namestitve ali vsaj kakšna nagrada iz bednostnega fonda, da bi učitelj ostal vsaj nekaj let v tem kraju, ker s 600 dinarji danes res ne more živeti. Zato tudi kmalu sili proč v kak drug, boljši kraj. Zanimivo pa je, da učiteljica sploh ni nastopila in 100 otrok je še danes brez pouka, ali pa so primorani hoditi po 8 km daleč v St. Pavel pri Prebrodu. Vse to uničuje mladino telesno in moralno. Marija Reka je križ med dvema delavskima revirjema. Trbovljami in St. Pavlom. Zivljenjske razmere v teh obubožanih krajih so zelo težke. Otroci ostajajo doma brez potrebnega šolskega pouka, drugi pa si uničujejo telesno in duševno zdravje na dolgi in naporni poti v šolo. Prosvetna oblast bo morala vsakekor posvetiti več pažnje takim krajem, ker naše

ljudstvo hoče in tudi zasluži dobrih učiteljev in šol.

Prav tako neurejene so šolske razmere v Galiciji pri Celju. Tu je trirazrednica, ki pa ima samo enega učitelja. Ta pa je pred kratkim zbolel in tako so otroci brez pouka. V Matkah pri St. Pavlu je bila že pred leti dovoljena dvorazrednica, a kraj je še vedno brez šole, da morajo hoditi otroci v šolo daleč v St. Pavel. Nujno potrebno bi bilo, da se tudi v vranskem okolišju zgradi vsaj še dve šolski poslopji. Tudi otroci iz oddaljenih krajev — celo 9 km daleč morajo — izostajajo od pouka ali obiskujejo šolo zelo neredno, na dolgem potu pa si uničujejo zdravje. V Petrovčah pri Celju so morali zaradi premajhnega števila otrok ukiniti dve vzporednici.

Te neurejene šolske razmere v celjskem okraju bi se dale z malenkostnimi žrtvami urediti v korist našega ljudstva, ki hoče in zahteva šol in učiteljev, ker za to tudi dovolj žrtvuje.

Pšenice je v naši državi še dovolj

Ljubljana, 23. novembra.

Nedavno se je vsa javnost bavila z razlogi, ki so povzročili podražitev pšenice in z njo seveda podražitev moke. Na vsa strani se je ugovarjalo in nekateri so celo rekli, da je nas pretirano velik izvoz žita povzročil, da so domače zaloge skopnele in da je draginja seveda posledica siabo založenega žitnega trga. Strokovnjaki pa pravijo, da to ne bo držalo. V naši državi je še mnogo pšenice, ki je ostala čez količino, katero običajno doma porabimo, in tudi čez količino, katero običajno izvozimo. Lani je naša država pridelala okrog 30 milij. metrskih stotov pšenice. Od te količine je še 10 v tužino okrog 1.400.000 metrskih stotov in še manjša količina moke. Za notranjo potrebo rabimo ponavadi 22 do 23 milijonov metrskih stotov. Potemtakem je ostalo še od lani okrog 5-6 milijonov metrskih stotov pšenice, a letos smo je pridelali okrog 28 milijonov metrskih stotov. Torej je bilo pri nas po končani žetvi na zalogi okrog 33 milij. metrskih stotov pšenice. Prizadi je odkupil od sedaj 3.600.000 metrskih stotov. Prizadi je tudi tisti, ki izvažajo pšenico, na kar ima monopol. Doma se bo porabila in prihodno pomlad posejalo 23 milijonov stotov, kar da skupaj okrog 27 milij. stotov. Iz tega jasno sledi, da je doma na razpolago še najmanj 6 milij. metrskih stotov pšenice in torej o kakem pomanjkanju ne more biti niti govora. Vzrok zmed je treba iskati v drugih razlogih, katerih so krivi v veliki meri potrošniki sami, ker so začeli kopičiti doma živila, po drugi strani pa trgovci, ki so konjunkturo izrabili in dvignili cene. Ko so pa oblasti posegle vmes, so cene začele takoj padati. Pšenica se je v nekaj dneh znižala od 210 din prodajne cene za metrski stot na 185 dinarjev.

Po drugi strani pa se bori izvoz naše pšenice s čedalje večjimi težavami. Nekateri strokovnjaki so celo mnenja, da izvoz naše pšenice ne daje nam nobenih koristi, ker zanjo dobivamo iz Nemčije stroje. Ničve pa ne ve, če Nemčija ne približe k svojim računom za stroje dvakrat večji znesek, kakor pa znaša tisti, za katerega plačuje Nemčija našo pšenico dražje, kakor pa je domaša jugoslovanska cena. Dejansko to ne pomeni nobene dobička. Zaradi tega menijo gospodarstveniki, da bi bilo treba doma povečati propagando za porabo pšenične moke, da bo domači trg pripravljen odkupiti mnogo večje količine pšenice, kakor do sedaj. Pšenični kruh naj bi nadomestil elabše redilni koruzni kruh. Da bi se pa kaj takega moglo izpeljati, pa bi morala država poskrbeti za nižje prevozne stroške zlasti v pasivne kraje. Tako ne bi bila naša država nujno navezana na izvoz in ne bi se zviševale cene, ki jih v višino tirajo visoke ponudbe iz tujine. Domače tržišče bi se urejevalo na podlagi ponudbe in povpraševanja. Odnadle bi potem lahko tudi razne privilegirane družbe, ki zahtevajo veliko izdatkov, in bi se za prihranjeni denar lahko nakupovala hrana za siromašno ljudstvo v pasivnih krajih.

Naročate in širite Slovenski dom!

sek Čumiča—Kragujevac in tri odseke med Niško Banjo in Belo Palanko skozi Siveričko klesuro. Za ostala dela so pripravljene načrti, ki se bodo začeli izvajati kakor bodo pač na razpolago primerne materialne sredstva.

Tatvina 12.000 dinarjev v Zgošči pojasnjen

Begunje pri Lescah, 22. novembra.

Pred kratkim je ukradel neznani tat v gostilni Jurija Marka iz Zgošče 12.000 din. Sledi za tatom so vodile na Hrvaško. Tukajšnja orožniška postaja je poslala razpis na vse orožniške postaje, katere bi prišle v poštev za izsleditev tatu. Prvotno se je sum sukal okoli najbližje okolice Zgošče, kar pa ni držalo.

Tat, katerega je ujela Hrvaška kmečka zaščita nekje v Hrvaški Zagorju, se piše Blečič Ivan, rojen leta 1909 v Kastavu. Označeni ima že več grehov na vesti, in sicer precej težkih. Zanimivo je, kako se je aretacija tega tatu izvršila. Blečič je delal pri nekem stavbeniku in pokrival z opako streho. Poleg njega je delal tudi mlad Hrvat in ga nagovoril, češ kaj boš ti delal, ko izgledaš precej zmogel za druga dela, pojdi z menoj ter bova skupno pri nekem posestniku ukradla večjo vsoto. Blečič je šel na led, prišel na dogovorjeno mesto, kjer ga je že čakal mladenič in v zasedi so bili skriti še drugi fantje, člani kmečke zaščite. Takoj so ga aretirali, zvezali in tudi pretepeli. Nato so ga oddali orožnikom v varstvo, kateri so ga predali orožnikom iz Begunje.

Po skrbnem zaslišanju je Blečič priznal tatvino. Pravi, da ni bil sam, ampak v družbi še enega pajdaša. Orožniki so mu tudi pokazali karto, katero je pisal iz Zidanega mosta in se podpisal z imenom Hare, da bi zvalil sum na znanega tatu Hareta in zmečal orožniško sled. V pričo orožnikov je moral prepisati karto še enkrat in seveda se je pisava ujemala.

Bož čnica za bolnike

Da se vsaj nekoliko olajša bivanje bolnikov v zavodu med božičnimi prazniki in se najbednejšim vsaj nekoliko olajša trpljenje, se bolnišnična uprava, ki ne razpolaga s tozadevnimi sredstvi, obrača na vsa društva in plemenita srca, da blagovolijo po svojih močeh omogočiti ta nappan. Hvaležni bomo za kakršenkoli dar bodisi v gotovini ali blagu (obutev, obleka, perilo, razne druge vsakdanje potrebščine, božični nakit, jaslce, igrače, sveže pecivo, bonboni, pa tudi primerno živilo: revialno ali knjižno). Darove, ki se bodo porabili izključno le za božičnico, bo gotovo osebno ali po pošti (označi naj se namen) sprejemala blagajna, v blagu pa do 19. decembra 1939 zavodovo skladišče, ki bosta darove hranili ločeno od drugih bolnišnične zaloge. Za osebno izročene darove se bodo izdajala potrdila.

V imenu bolnikov se vsem velikodušnim darovalcem že vnaprej zahvaljuje uprava obče državne bolnišnice v Ljubljani.

Tridesetletnica ustanovitve Zveze Jugoslovanskih železničarjev. Dne 24. okt. t. l. je poteklo 30 let od ustanovitve občnega zbora »Zveze jugoslovanskih železničarjev (ZJZ), katere naslednik je današnje »Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev« (UJNZB).

Po sklepu oblastnega odbora UJNZB Ljubljana, se bo izvedla proslava tega jubileja v nedeljo, dne 10. decembra t. l. s slavnostnim zborovanjem. Pokroviteljstvo proslave je po naši prošnji prevzel minister za promet g. inž. Nikola Beslič, častno predsedstvo pa pomočnik ministra za promet gospod inž. Mato Šneler, generalni direktor jug. drž. železnice g. inž. Nikola Djurič, oba njegova pomočnika g. inž. Jojič in g. inž. Josip Čugmus, ljubljanski direktor g. inž. Rudolf Kavčič in njegov pomočnik g. Franc Hojs.

Za izvršitev vseh priprav za dostojen potek proslave je izvoljen poseben odbor. Točen program, kraj in čas proslave bo pravočasno objavljen v društvenem glasilu »Glasilnik železničarja in brodarja« od 1. dec. t. l. in v dnevnem časopisju. Oblastni odbor UJNZB Ljubljana.

Angeli garjevih lic

Roman s slikami

31

Tedaj so v drogeriji zadoneli strelci, kakor da je kdo sesul orehe po stoncih. Nekaj ljudi je bilo z revolverji v rokah planilo v drogerijo ter bliskovito izpraznilo vse naboje proti človeku za telefonom.

Slišati je bilo hrušč razdrobljenega etekla ter beg razburjenih korakov.

Potem je bilo vse tiho... Steve ni bil spregovoril niti besede. Ni kriknil, ne planil. Krogle so ga v trenutku prerešale, da ee se svedel v krvi — in ni ga bilo več.

Nekaj ljudi je izpraznilo samokre se proti telefonski celici...

Lastni načrt ga je pogubil nekaj trenutkov potem, ko ga je bil ekoval. Ljudje, ki so hodili po ulici, niso videli in slišali nič, hrušč prometa je bil prehud. Videli so lahko samo skupino

gostov, ki je naglo stopila iz drogerije, ter zasedla avtomobil. Avto je zatulil in zdrnel v gnečo...

Ko so bili že proč, se je gostilničar, ki je bil ves trd od etrahu, opogumil, planil v lokal ter pogledal, kaj je. Ko je videl razstreljeno telefonsko celico in v njej sesedenega človeka, se je pognal na cesto in začel vpiti:

»Na pomoč! Na pomoč! Umor! Gangsterji!«

Pred drogerijo je v trenutku nastala gneča. Ljudje so ustavili vse promet ter se začeli gneeti v drogerijo.

Rocky je samo čakal na to. Ko je bilo dovolj ljudi v lokalu, se je neopazno pomešal mednje. Začel se je čuditi in vpiti, kakor da je šele zdaj prišel sem in šele zdaj vse videl.

Tako se mu je posrečilo, da je zmedel vsako sled in se neopaženo izgubil. Bil je rešen. Oddahnil se je in se čutil nekam lahkega. Bil je vesel, da mu ni bilo treba prelivati krvi in da so njegovi preganjalci sami ubili tistega, ki naj bi bil podrl njega.

Nekaj trenutkov potem, ko je v drogerijo udarilo ljudstvo, so že prutili policijski avtomobili. Policija je takoj obkrožila ves predel ulice, kjer je stala drogerija, ter začela preiskavati:

Gospodar drogerije ni niti dobro vedel, kaj se je bilo pravzaprav zgodilo, tako hitro so drveli dogodki. Ves bled je stal sredi lokala in drhtel kakor trepetlika.

Policijski uradniki so ga začeli spraševati, kaj se je dogodilo, pa jim ni vedel kaj odgovoriti. Samo kazal je na vrata, na točilnico, na telefon in na Steveja, ki je ležal zdaj sredi prostora v luži krvi.

Naval ljudi je bil tak, da so morali stajniki s silo delati red, sicer bi bili drogerijo raznesli.

Ko so bili policisti sredi preiskave, je vrste prestrašenih in radovednih gledalcev predrla mlada ženska. S krikom je planila v sredo prostora, kjer je ležal Steve, ves prestrašen od revolverjskih krogel.

Ko je ženska videla strahotni prizor, je v divjem joku začela vpiti:

»Ubili so mi ga! Ubili so mi ga!«

Bila je vsa razmršena. Obrnila se je proti ljudem in z zmedenim pogledom začela kričati:

»Kdo ga je ubil, kdo?«

Dvignila je roke in ljudje so se začeli pred njenim spraševanjem nehoče razmikati.

Zenska je bila Laury.

Bila je prepričana, da je Rocky mrtve. Na um ji je prihajalo vse njegovo čudno vedenje v zadnjih minutah, preden sta se ločila. Videla je, da je Rocky vedel, da ga zasledujejo, da pa ni računal, da bi mu mogli do živega.

Ko ni dobila odgovora, ee je spet obrnila k mrtvecu in ga zdaj natančneje pogledala.

Nenadno ji je srce presunila divja, zadušljiva ereča: saj ni bil Rocky!

Ni bil Rocky!

Ob tem blisku ereče je šele začutila, kako ima tega mladega, zgubljenega človeka pravzaprav rada. Ko je videla, da ee ni zgodilo tisto, kar je mislila in se bala, da ee je, je ni vse drugo nič več brigalo. Ni ji bilo mar strašnega prizora, niti krvi, niti ljudi. Najrajši bi bila zavriekala.

Ko je planila v drogerijo, je s svojim videzom in krikom vzbudila pozornost vseh ljudi, ki so si začeli šepetati. Zdal je gledala, kako bi čim prej in čim bolj na tihem izginila od tod, da je ne bi videl nihče in nihče motil njene sreče.

Planila je proti vratom. Ljudje so bili še vedno osupli in ee jo epustili, ne da bi jo bili ustavljali. Stekla je čez ulico in prestrašena, toda vsa erečna hitela do stanovanja. Zaklenila ee je in se vrila na posteljo.

Prisluškovala ee, kako ji srce divje, neugnano, skoraj strašno bije

Auto s Frazierjevimi pomočniki je s silno naglico brzel proti baru Honolulu.

Od tu in tam

Desetletnico, odkar so si postavili v Belgradu svoj budistični hram, bodo te dni praznovali jugoslovanski Kalniki. Po ruski revoluciji so približno v našo državo in se v njej naselili. Trdovratno so se držali svoje budistične vere in so si nazadnje zgradili tudi mali tempelj, kamor se hodijo poklonjati svojemu Budhu. Zanimivo pa je, da med njimi ni nobenega berača. Vsi imajo službe, šest med njimi pa jih je celo akademsko izobraženih. Večinoma so ženske krojačice, moški pa krojači, ki so zaposleni v delavnicah za vojaške obleke. Vsega skupaj jih je okrog 300. Zraven svojega hrama imajo tudi malo dvorano, v kateri prirejajo svoje kulturne prireditve. V začetku so se vztrajno vzdrževali mešanja z Rusi in Belgijci, sedaj pa so mešani zakoni že zelo pogosti. Če bodo morali še dolgo ostati v izgnanstvu, se utegne rod popolnoma odločni svojemu poreklu in jeziku. Le izraz mongolskega obraza bo morebiti govoril o njihovem poreklu.

Nerednosti svojčasnega bana donavske banovine Svetislava Rajčiča je začel odkrivati prav SDS iz Vojvodine dr. Duda Bošković. V časopisu je objavil, da so v Novem Sadu odkrili, da je bivši ban Rajčič svojevoljno uporabljal denar, ki se je nabiral pri banški upravi na račun zavarovanja proti toči. Zavarovanje je bilo za vse kmetovalce obvezno in je moral vsak kmet plačevati po šest dinarjev na jutro plodne zemlje. Ker pa dve leti ni bilo v Vojvodini večjih neizdatkov, se je v skladu nabralo precej denarja. Sedaj se je ugotovilo, da je ban Rajčič čez pet milijonov dinarjev porabil za razne stvari, ki niso bile v prav nobeni zvezi z zavarovanjem. V seznam izdatkov pa so bili vpisani ljudje, ki s kmetijstvom niso imeli nobenega posla. Da bi se nepravilnost pokrila, pa so tem ljudem pripisali kmetovalske poklice. Nekateri, ki so bili vpisani kot prejemniki podpore, pa so potrdili, da niti dinarja niso bili prejeli. Tako je iz sklada zmanjkal denar, pravi oškodovanec, katerim je letos toča povzročila veliko škodo, pa letos niso mogli dobiti pripadajočih podpor. V celem je izginilo iz sklada čez pet milijonov dinarjev. Ban Svetislav Rajčič je bil prijatelj dr. Stojadinovića in bivšega kmetijskega ministra Svetozarja Stankovića ter je bil s svojega položaja odstavljen, čim je nastopila vlada Dragiše Cvetkovića.

Na Hrvaškem in v Severni Srbiji je padel te dni sneg, vendar pa se je od dežja, ki je padal vmes, kmalu stopil. Ponekod so pa divjali viharji, zlasti v Primorju, kjer je neurje potopilo tudi več manjših jadrnic. — Tudi v Belokrajini je divjal hud vihar, ki je povzročil občutno škodo, katerim je razkril veliko hišo.

Okrog 500 Medjimurcev se je pred kratkim vrnilo s sezonskega dela v Nemčiji. Kmalu za njimi pa bodo prišli še ostali sezonski delavci, doma iz Prekmurja in Medjimurja, katerih je v Nemčiji še okrog 15.000. Delavci se sedaj vračajo nekoliko bolj zadovoljni, ker je vlada s posebnim odlokom odredila, da se jim morajo zaslužene nemške marke plačati skoro tako, kakor je uradni tečaj. Poprej so menjavali sezonski delavci svoje marke za skoro polovico manj kakor pa se je glasil uradni tečaj nemške marke.

S cenami govejih kož so se bavili oni dan v Zagrebu trgovci s kožami. Ugotovili so, da ni bil letos prodan v tujino niti en vagon goveje kože in da je na domačem tržišču dovolj kože, da se z njo kožarska industrija lahko obkrija. Pred tremi leti je bilo prodanih ven iz države 237 vagonov kož, lani samo 60 vagonov, letos pa niti eden. Teležje kože je doma mesečno po 25.000 do 30.000 kilogramov stalno na prodaj in bi morale tovarne delati noč in dan, da bi porabile vsak mesec tretjino te zaloge. Podobno je z drugimi kožami. Zato je popolnoma neupravičeno, če so se začele kože in potem usnje strahovito podraževati in da so nekatere cene skočile kar za 100 odstotkov. Ker pa je doma sedaj večja poraba mesa, je verjetno, da bo za kožarsko industrijo na razpolago še več kož. Zato mora sedaj oblast dognati, kdo je kriv naglemu skoku cen kož in podražitvi usnja, kar je prizadelo nižje sloje prav tako kakor podražitev žita in kruha.

Sladkorna tovarna na državnem posestvu Belje bo zgradila na ozemlju Baranje 100 kilometrov dolga železnice. S tem hoče omogočiti boljši dovoz sladkorne pese v tovarno, obenem pa bo železnica odprta tudi za prebivalstvo. Baranja ima najbolj ugodna tla za saditev sladkorne pese, pa je vendar površina, posejana s peso, malenkostna. Ker pa naše tovarne nimajo zadosti domače sladkorne pese, da bi iz nje pridobile toliko sladkorja, kolikor ga rabimo doma, bo državna tovarna Belje ekulala z novo železnico povezati med seboj te kraje in obenem začeti s kmetovalci akcijo za sajenje sladkorne pese. Prebivalstvo Baranje bi imelo na ta način dvojno korist od izvedbe tega načrta, ker bo lahko zaslužilo mnogo več s sladkorno peso, po drugi strani pa bo imelo tudi železnico.

Nepoštenega policijskega uradnika, ki je go-ljujal pri potnih listih in podobnem poslu, so pri-je-lji pri Petrogradu. Več kot tri leta je policijski uradnik Vojin Madžarov goljujal državo, ne da bi mu prišli kdaj prej na sled. Najbolj je izkoriščal tiste tujce, ki so prošli za podaljšanje dovoljenja za bivanje v naši državi. Sprejemal je prošnje in predpisane kolke, potem pa je kolke pobral, prošnje pa vrge v koš. Pozneje je obvestil stranke, da jim je dovoljenje za bivanje podaljšano za nadaljnjih šest mesecev. Podobno je manipuliral tudi pri izdajanju potnih listov. Pobiral je posebno na-grado od tistih, ki jim je bilo prepovedano oditi na potovanje v tujino. Izbral je zaupanje svojega predstojnika, ki je podpisoval potne liste, ne da bi se prepričal o osebi, kateri se dovoljenje izdaja. Seveda je dobil od strank lepe denarje. Vsega skupaj je ogoljujal državo za dobrih 100.000 dinarjev.

V bližini Borova je skočil pod vlak jugoslo-vanski bokarski prvak Tikan Pavlovič s svojim dekletom. Za seboj ni zapustil nobenega piema ali kaj podobnega, da bi se točno vedelo, kaj ga je pognalo v nesrečno smrt. Zanimivo pa je, da je nagovoril za skupno smrt dekleta, s katerim se je bil poznal komaj nekaj dni. Poprej je imel za de-kleta neko ljubljanko Gabrielo Satler, ki je bila uslužbenica pri Batovih podjetjih. Dekle pa je dalo ljubezno slovo, ker jo je Pavlovič neprestano moril s svojimi izrazi obupa in črnogledosti. Dekle ga je večkrat potolažilo, toda razočaranja nad življenjem pri njem ni moglo odpoditi. Zato me-nijo, da se je Pavlovič na slovo od življenja teme-ljito pripravil in spjel s seboj tudi dekle, s ka-terim je začel hoditi, čim je pred kratkim dobil od Slovenke poslovilno pismo.

Raznoterosti izpred kazenskega sodišča

Ljubljana, 23. nov.

Pred malim kazenskim senatom se vrste ve-liko in mali tatovi, kakor tudi drugi delikventi, ki pridejo v navzkriž s kazenskimi paragrafi. Prav neobičajna zgodba o jabolkih se je razple-tala pred tremi sodniki.

Zaradi jabolk pred 3 sodnike

Res nekaj čudnega in nenavadnega? Zaradi tatvine jabolk pride človek navadno pred kazens-kega sodnika na okrajnem sodišču, ker je tat-vina jabolk splošno navaden tatinski prestopek. Pred tri sodnike pa sta prišla zaradi jabolk Tone in Lojze, doma tam iz Topola, občina Begunje pri Cerklju. Bila je 23. septembra prav temna noč. Lojze se je izmisli, da bi bilo dobro kam iti jabolka rabulat. Pobral je dve vreči in povabil še brata Toneta na nočni pohod. Odsla sta v bliž-njo Begunje ter se spustila na vrt posestnika J. Vidmarja. Zabela sta tresti jabolka in natresla sta jih že okoli 30 kg, ko je krepka kmečka roka zagrabila z vso neusmiljenostjo za vrat Lojzeta, da je kar zapiskal. Lastnik vrta ga ni hotel iz-pustiti. Tone pa je, da bi rešil brata iz hudega objema, potegnil iz žepa revolver in dvakrat ustrelil v zrak. Hotel je Vidmarja oplašiti, ki pa se ni dal kar tako ugnati. Pozneje je zadevo javil orožnikom. Jabolka je njima sicer Vidmar od-pustil, ni zahteval kazenskega progona. Zaradi strela iz revolverja pa sta prišla oba pred tri sodnike v Ljubljano. Tone se je izgovarjal na vse načine in kriplje, Lojze mu je sekundiral. Sodniki so Toneta zaradi revolverja obsodili na 3 mesece strogega zapora ter v izgubo častnih državljskih pravic za eno leto, to pogojno za 3 trile. Senat pa je tožbo zaradi tatvine jabolk proti Lojzetu zavrnil, ker ni oškodovanec izrečno predlagal njega kazenskega progona. Tone je po razpravi po-nižno in skesan pripomnil senatnemu predsed-niku s. o. s. g. Rajku Lederhasu:

»Gospod sodnik, se bom pobiljal. Me je zelo sram, da stojim danes tukaj pred vami zaradi teh jabolk in revolverja! Nikdar več ne bom prišel! Z Bogom!«

Zgodba o krivoprisežnikih

France Debevec, rojen 1909 v Brlogu pri Ve-likih Laščah, posestnik v Cerklju, zaznamuje že

Prometni minister inž. Beslić o prometnih vprašanjih

V našem prometu se uvaja štednja

Belgrad, 23. novembra. Prometni minister inž. Beslić je dal časnikiarjem izjavo, v kateri je med drugim dejal:

Veseli me, da imam priliko spregovoriti za javnost nekaj besed o sedanjem stanju in delu meni zaupanih ustanov. Ustanove prometnega mi-nistrstva so tesno zvezane pri svojem delu z me-dnarodnim prometom in nas je zaradi tega vojno stanje v Evropi postavilo samo po sebi pred po-sebne in težke naloge.

Največja ustanova, ki spada pod moje mi-nistrstvo, so državne železnice, ki so s svojo ogrom-no imovino obenem največje gospodarsko podjetje v Jugoslaviji. Ta ustanova je bila usposobljena za največji promet, ki ga je mogla dati pri nas dobra gospodarska sezona, toda obstojal je strah, če bo mogla izpolniti svoje težke in zapletene naloge v današnjih razmerah. Da boste dobro razumeli, moram poudariti, da je promet zadnjih dni večših za celih 100 odstotkov presegal največji promet iz leta 1929. In omenjeno leto je bilo višek naše go-spodarske konjunkturo. Železnice so zadostile po-trebam tudi tega nenavadno povečanega prometa in sem zato dolžan vsem svojim sodelavcem na tem polju od najvišjih železniških funkcionarjev pa do najnižjega delavca izreči zahvalo za prizadevanje

Športne vesti

Gradjanski in BSK sta se včeraj definitivno dogovorila za dve tekmi, ki jih bosta oba kluba izmenoma igrala enkrat v Belgradu, drugi pa v Zagrebu. Obe tekmi sta bili dogovorjeni že pre-je in bi moral Gradjanski igrati v Belgradu že 1. de-cembra. Ker pa je belgrajska nogometna podzveza BSK-u prepovedala, da na ta dan ne more igrati z Gradjanskim, češ da je to termin belgrajske podzveze, sta se včeraj Gradjanski in BSK dogo-vorila tako, da bo BSK igral 3. decembra v Za-grebu, Gradjanski 8. decembra pa v Belgradu. 1. december ostane torej prost za belgrajsko pod-zvezo, ki bo s tem datumom lahko razpolagala. Prvotno zamišljeno srečanje 1. decembra med Za-grebom in Belgradom v Belgradu bo odpadlo; Bel-grajčani pa so za ta dan v dogovoru z represen-tanco Sofije.

BSK bo torej prvo tekmo igral v Zagrebu. Obema srečanjima BSK in Gradjanski pripisujeta veliko važnost in sta se že dogovorila, da bo obe tekmi sodil inozemski sodnik. V Zagrebu bo sodil dunajski sodnik g. Beranek, v Belgradu pa g. Ivančič iz Budimpešte.

Hašk in Jugoslavija. Tudi Hašk in Jugoslavija sta že določila termin za svoji dve tekmi. 1. de-cembra bo igrala Jugoslavija v Zagrebu, 3. de-cembra pa bo igral Hašk povračilno tekmo v Bel-gradu. Vendar pa še ni povsem gotovo, da bo Jugoslavija v Zagrebu 1. decembra lahko nastopila v svoji kompletni postavi. V tem slučaju bo pa Hašk predlagal, naj bo prva tekma med Haškom in Jugoslavijo 3. decembra v Belgradu, povračilna tekma pa 8. decembra v Zagrebu.

Drago Mitlić na poti v Indijo. Včeraj je odpo-toval naš teniški igralec Drago Mitlić v Genovo, kjer se bo danes ukrcal na italijansko ladjo »Con-te Bianca«. Po enajstih dneh potovanja bo prišel v Indijo, kjer se bo sestel s Punčecem in Kuku-ljevičem, ki sta že odpotovala iz Japonske tudi v Indijo. Vsi trije naši igralci bodo v Indiji nastopi-li pri številnih teniških turnirjih. Vsi trije igralci se bodo vrnili v Jugoslavijo šele meseca marca prihodnjega leta; verjetno je, da se bodo gredoč ustavili še v Egiptu.

BSK potuje v Južno Ameriko. Uprava BSKa je že dalj časa v dogovoru z nogometaši Južne Amerike, da bo njeno moštvo igralo v raznih me-stih Južne Amerike. Amerikanci so vse pogoje, ki jih je stavil BSK, sprejeli in so poslali tudi že vozne karte v Belgrad. Po dogovoru bi moral BSK potovati iz Genove že 12. decembra ali pa naj-kasneje za Božič. Turneja belgrajskih »plavih« bi trajala tri mesece in bi se BSK vrnil domov šele koncem meseca marca prihodnjega. Uprava BSK pa se zaenkrat zaradi hudih mednarodnih sporov še ni dokončno odločila ali naj sprejme ponudbe ali ne.

Reprezentanci Anglije in Walesa sta odigrali nogometno tekmo v korist Rdečega križa. Zma-gali so Angleži z rezultatom 3:2, čeprav je Wales vodil že z 2:0. Angleška reprezentanca je igrala mnogo slabše kaor običajno, ker zaradi vojne ni mogla postaviti svojih najboljših igralcev.

od 19. marca 1933 prav čedno afero o ponarejeni pobutnici za 180 din. Ta znesek je bil dolžan Jakliču. Ponarenil pa je njegov podpis na pobu-tnici, s katero je Jaklič baš potrdil, da mu je France Debevec plačal gornji znesek v kritje nje-gove odškodnine za pokvarjeni štedilnik. Kot priči na pobutnici sta se podpisala brata Tone in Janez Žužek, doma iz Brloga. Lani je Jaklič tožil Fr. Debeveca na plačilo zneska 180 din pri okrajnem sodišču v Cerklju. Sodnik je zaslišal več prič, med drugimi tudi oba brata Žužka, ki sta pod prisego potrdila, da je Jaklič res lastnoročno po-dpisal pobutnico in da mu je Debevec odšteli zne-sek 180 dinarjev.

Cerkljski sodnik je zaslišal tudi izvedenca-gratologa o podpisu na pobutnici. Izvedenec je določno izjavil, da je Jakličev podpis na pobu-tnici ponarejen. Zato je sodnik zavrnil Debeveve zahteve in vse tri prijavil državnemu tožilstvu: Debeveca zaradi zločina ponarejanja podpisa na pobutnici, oba Žužba pa zaradi zločina krive pri-sege. Pred malim kazenskim senatom so vsi trije obtoženci trdovratno in zakrknjeno zanikali vsa-ko krivdo in zatrjevali, da je Jaklič res podpisal pobutnico in da mu je Debevec odšteli 180 din. Prav čudno so se izmikali in izmotavali, upajoč, da jim bodo sodniki kratkoma verjeli in jih oprostiti. France Debevec je bil obsojen na 3 me-sece strogega zapora in 120 din denarne kazni, oba brata pa vsak na 3 mesece strogega zapora in v izgubo častnih državljskih pravic za 1 leto.

Zaradi dolgega jezika pod paragrafom

Delavec Janez V., stanujoč tam neke v Trno-vem, je mlad človek, toda zelo rad modruje in politizira. Ima gotove fiksne ideje in grozi, da bo vse pobil. Rad blebota. Zaradi dolgega jezika je naposled prišel na zatožno klop, ker je preveč zabavljal čez sedanjí režim in tudi prav nečedno govoril o vseh in vsakem. Neka priča je o V. Janezu izjavila kratko: »Mnogo govori o politiki, pa se slabo nanjo razume.« Janez V. je bil ob-sojen na 3 mesece navadnega zapora. Kazen je sprejel.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Baromete-rsko stanje	Tempe-ratura v °C	Relativna vlaž-nost v %	Plavica v m	Veter (amer. in-kost)	Pada-vine m/m	Pada-vine vrsta
Ljubljana	771.9	4.4	0.8	79	10	SSW ₂	—
Maribor	772.6	2.5	1.0	80	10	0	0.1 sneg
Zagreb	771.5	3.0	0.0	80	8	N ₂	—
Belgrad	768.8	5.0	3.0	80	10	S ₂	5.0 dež
Sarajevo	770.3	4.0	0.0	80	10	0	—
Vis	765.3	6.0	3.0	70	4	NNE ₂	—
Split	763.8	10.0	6.0	40	9	NE ₂	—
Kumbar	761.1	14.0	8.0	40	10	NNE ₂	—
Rab	763.7	6.0	3.0	70	10	NE ₂	—
Jugoslovin	761.4	14.0	7.0	60	10	NE ₂	—

Vremenska napoved: deloma oblačno, stanovit-no in hladno vreme.

Koledar

Danes, četrtek, 23. novembra: Cecilija. Petek, 24. novembra: Janez od Križa.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Garts, Moste, Zaloška cesta.

Danes ob 18. uri predava prof. dr. M. Roš iz Curiha, sloviti znanstvenik, o meritvah de-formacijah na izvršenih zgradbah in njihov po-men za stavbarstvo. Predavanje priredi Zdru-ženje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana v svoji predavalnici v Kazini (Kongresni trg 1/1-levo). Vabimo vse člane in ostale gg. kolege k čim številnejši udeležbi. Po predavanju bo v salonu restavracije Slamič to-variški večer na čast znamenitemu gostu in ro-jaku, h kateremu prav tako najviljudnejše va-bimo ves g. kolege.

8. prosvetni večer bo v petek, dne 24. t. m. ob 8. uri v Franciškanski dvorani. Na sporedu je zanimivo predavanje pisatelja Fr. Finžgarja: »Naš kmet, njegov jezik, narodnost in država.« Predavanje je zelo aktualno in bo gotovo sega-la globoko. Zato vabimo na to predavanje zla-sti učiteljsko, gg. profesorje, akademike in vse, ki imajo z vzgojo naše mladine opraviti.

Božična zbirka knjig, ki jo vsako leto zbere Prosvetna zveza v Ljubljani, je letos namenjena za Skopje. V večeršnjem predavanju je g. ge-ne-ralni vikar Viktor Zakrajšek iz Skopja pokazal socialne, gospodarske in kulturne razmere, v ka-terih žive slovenski nastelenci v ondotni škofiji. Pokazal je zlasti na pomanjkanje knjižnic, knjig in časopisov. Predavanje je moralo eči zelo globo-ko v srce vsakega, kateri ga je poslušal. Blizajo ee božični prazniki in najmanj, kar moremo storiti, je, da že prebrane knjige poklonimo našim na-selencem v južnih delih naše države. Knjige spre-jema Prosvetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva 7, od 8 do 12 in od 2 do 7 zvečer.

Ometanje dimnikov, štedilnikov in drugih kurilnih naprav v Ljubljani. Mestno poglavarstvo opozarja vse hišne posestnike in najemnike na ozemlju mestne občine ljubljanske, da morajo biti v smislu § 2 pravilnika za izvrševanje dimnikar-skega obrta vse kurilne in dimovodne naprave, ki so stalno v rabi, ometane redno vsak mesec. Edino plinske kurilne naprave, parni kotli in njih od-vodi, tovarniški dimniki, odprta ognjišča in odprti dimniki morajo biti ometeni le vsake tri mesece. Kurilne naprave, vstevši centralne kurilne napra-ve v večjih gostilnah, pekarnah in zavodih ter sploh po podjetjih in javnih zgradbah, kjer se stalno mnogo kuri, je pa treba ometi vsakih 14 dni, po potrebi pa tudi vsakih 8 dni. Za ometanje je upravičen le pristojni rajonski dimnikar, ki je po zakonu dolžan skrbeti tudi za to, da se redno ometa, in je napram oblastu zato tudi odgovoren. Dimnikarski mojstri morajo delo pomožnega oseb-ja nadzorovati in smejo zaračunavati samo ono delo, ki so ga dejansko opravili. Vsak prekršek navedenega pravilnika, bodisi da ga zagreši di-mnikar z nerednim ometanjem ali z nepravilnim zaračunavanjem, bodisi stranka s prepovedjo ome-tanja v predpisanem roku, bo mestno poglavarstvo strogo kaznovalo.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 20.

Četrtek, 23. novembra: »George Dandine, Pre-miera. Premierski abonma.

Petek, 24. novembra: zaprto.

Sobota, 25. novembra: »Ševilka 72«. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 26. novembra ob 15: »Emil in detek-tiv«. Premiera. Mladinska predstava. Izven.

Opera — Začetek ob 20:

Četrtek, 23. novembra: »Sabaka kraljica«. Go-stovanje Josipa Gostića. Red Četrtek.

Petek, 24. novembra, ob 15: »Werther«. Di-jaška predstava. Gostovanje Josipa Gostića. Glo-boko znižane cene od 16 din navzgor.

Premiera sodobne mladinske igre Klastnja, avtorja »Pike in Tončka« bo v nedeljo popoldne ob 10 »Emil in detektiv« je poučna zgodba, v ka-teri se izkažejo dečki v lovu za tatom. Emila bo igral mladi Starič, detektive pa: profesorja — Slav-čeva, Guešla s hupo — Sever, Šestka — Simči-čeva. Razen navedenih sodelujejo še kakih 15 deč-kov na lovu za tatoma. Od ansambla nastopajo: Lipah kot tat, Rakarja kot Emilova mama, Ga-brjelčičeva — stara mama, V. Juvanova — se-strica in v manjših vlogah: Gregorin, Bratina, Pre-snetnik in drugi. Delo bo zrežiral prof. Šest, insec-niral: inž. arch. Franz.

Danes in jutri bo gostoval na našem odru naš rojak in član zagrebškega gledališča g. Josip Go-stič, pevec in igralec izrednih kvalit, čigar vsa-ko novo partijo beležijo v Zagrebu kot njegov nov triumf. Nocoj bo pel v Goldmarkovi »Sabaki kralji-ci« izredno težko tenorsko partijo Salomonove-ga vojevodje Asada, s katero je zaznamoval že na premieri velik uspeh. Razen njega nastopijo še: Janko, Bettetto, Kogejeva, Vidaličeva itd. Dirigi-ral bo kapelnik Stritof, ki je opero tudi izredno tenkočutno prevedel. Režiser: C. Debevec. — Pri jutrišnji popoldanski dijaški predstavi pa bo go-sti Gostić nastopil prvič skupaj z g. Kogejem v znanj lirični Massenelovi operi »Werther«. Sodeloval bodo še: Ribičeva, Zupan, Dolničar, Sladoljev, Perko. Dirigent: Neffat, režija je Zupanova. Cen-dijaške od 16 dina navzgor.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 23. nov. ob 20: Neopričevana ura. Red B.

Slavni André Maginot

mož, ki je videl daleč v bodočnost

Francija ga lahko smatra v sedanjih časih za rešitelja domovine

André Maginot

V sedanjih časih časopisi vsak dan prinesejo vsaj eno poročilo o spopadih v bližini Maginotove utrjene črte, tu pa tam tudi podrobna poročila o teh utrdbah samih. Kar ni pa dnevnih listi ne omenjajo moža, ki je dal pobudo, da se zgradi ta neprodorni obrambni zid na francoski vzhodni meji, moža, ki se te utrdb po njem imenujejo.

Andre Maginot, čigar ime je danes slavno po vsem svetu, ne samo v Franciji, je bil tedaj, ko se je začela prejšnja svetovna vojna, star komaj 37 let. Malo je imela Francija tedaj mož, ki bi bili s takšnim junaštvom šli v boj za domovino in pravico, kakor je šel Maginot. Udeležil se je kot navaden vojak že takoj prvih bojev in jo tudi izkupil. Dne 6. novembra 1914 je bil na bojišču ranjen v nogo in se ni mogel več udeleževati bojev. Zato pa se je z vso dušo posvetil misli, kako bi Franciji v njeni nevarnosti pomagal in ji zagotovil varnost, in sicer ne samo začasno, pač pa trajno. On je tisti mož, ki mu je padla v glavo misel, kako bi zgradil neomajni zid ob francosko-nemški meji, tako trden, da noben sovražnik ne bi mogel preko njega. In iz te njegove misli se je rodila resnična, nepremagljiva in toliko slovita Maginotova črta.

Andre Maginot je bil leta 1917 francoski minister za kolonije, 1920 je postal minister za pokojnine, 1922 vojni minister, 1928 spet minister za kolonije in leto pozneje znova vojni minister. Največja opora pri tedanjem njegovem delu za državno obrambo je bil ministrski predsednik Painlevé. Zato so se mu načrti tudi uresničili, vlada jih je odobrila, Francija pa je tedaj počasi že začela dobivati za-

nesljiv obrambni zid, za katerim se je počutila vedno bolj varno, čim bolj so bile sčasoma te utrdbे izpolnjene. Z gotovostjo lahko trdimo, da danes v Evropi ni tako silne in tako prodorne vojske, ki bi mogla čez te utrdbे brez ogromnih žrtev in s kakšnim pomembnejšim uspehom. Francija je danes za Maginotovo črto dosti varna, posebno še, ko ji poleg tega tako odlično služijo tudi izborna letala, pred katerimi so morali tudi že Nemci praktično izkazati vse svoje spoštovanje in priznanje. Spritno vsega tega je končno tudi razumljivo, zakaj Nemci niso usmerili svojega napada na Francijo in zakaj celo pišejo, da do Francije nimajo nobenih ozemeljskih zahtev in da je vojskovanje z njo prav za prav brez smisla. Glavni nemški napad je usmerjen mimo Maginotove črte, tja, kjer Nemci mislijo, da lahko dosežejo več in z manjšimi žrtvami — na svo-

Zloglasni ameriški razbojnik Al Capone

Po odsluženju kazni 10 let zapora, se je preselil v bolnišnico, okoli katere se še vedno budno ozira oko postave

Zloglasnega ameriškega razbojnika Al Caponeja so te dni izpustili iz pittsburske jetnišnice v Pensilvaniji, kjer je bil zaprt le nekaj dni. Ravnatelj zvezne jetnišnice James Bennett je imel nekaj ur prej, preden je bil Al Capone izpuščen, s časnikarji razgovor, v katerem jim je razodel nekatere zanimivosti o tem razbojniku. Preden je Al Capone dal svobodo, mu je izročil novo obleko, dal pa mu ni desetih dolarjev, kakor navadno vsem tamkajšnjim jetnikom, ko so kazni prestali. Ko je zapuščal kaznilnico, ga pred vrati ni pričakovala živa duša.

Trikrat so mu znižali kazen, ker se je lepo vedel

Al Capone je bil obsojen 24. oktobra 1931 na 10 let ječe zaradi tega, ker ni hotel plačati pridobitnega davka. Začel je bil zaprt le nekaj dni, ker se je v zaporu lepo vedel. Iz ječe bi ga potemtakem morali izpustiti 19. januarja 1939, toda odslužiti je moral še kazen enega leta zapora, ker ni poslal davčne napovedi. Kazen pa so mu zaradi dobrega vedenja še enkrat znižali in bi mu morala poteči letos 19. novembra. Njegova odvetniški zagovorniki pa so zahtevali, da mora kaznilnica Al Caponeja izpustiti iz ječe še dva dni prej, ker je po aretaciji prišel tja že 24. oktobra 1931, ne pa šele 27. oktobra.

Pred šestimi meseci so ga zaradi njegove boleznj prepeljali iz jetnišnice Alcatraz v neko lažno kalifornijsko ječo. V nekem oziru je Al Capone celo usmiljenja vreden človek. Ko je prestal svojo kazen v zaporu, je moral iti v

jega pomorskega sovražnika — Anglijo, Francoze pa skušajo prepričati, da je zanje boljše, če obrnejo Angležem hrbet. Po zadnjih sklepih francoskih in angleških odločujočih osebnosti o najtesnejšem medsebojnem sodelovanju pa bo šel najbrž tudi ta up po vodi — kot mine, ki jih morskari vihar trešči ob pečine, ne da bi dosegle svoj pravi namen.

Tedaj, ko so ob vzhodni francoski meji začeli graditi Maginotove utrdbе, so nekateri gledali z velikim nezaupanjem v to delo. Dvomili niso samo v to, da bi bile utrdbе po teh načrtih kdaj dokončno zgrajene, pač še bolj, da bi bile Franciji kdaj res tako nujno potrebne. Kdo bi si namreč tedaj mislil, da bo nekoč Nemčija spet postavila vso svojo oboroženo silo na francosko mejo. Toda, to je zdaj kljub temu le prišlo. Francija pa se šele v teh nemirnih časih dobro zaveda, kaj zanjo pomeni Maginotova črta. Zato gotovo tudi zna ceniti moža, ki je to misel izvedel, in sicer tedaj, ko še ni bilo prepозno. Če bo Francija izvajala zmago —

— se le morala zanj morda v mnogo večji meri zahvaliti Andreju Maginotu, kakor pa današnjim francoskim vojaškim poveljnikom, čeprav gre tudi o njihovi sposobnosti glas po vsem svetu.

bolnišnico, ki ni dosti drugačna kot tista, v kateri je odslužil svoje zadnje mesece zapora.

Maščevanje za ovadbo

Al Caponeja je pred desetimi leti ovadil neki O. Hare, da ne plačuje davkov. Drugače se državnim oblastem najbrž še ne bi posrečilo dokazati tega Al Caponejevega greha.

Sodni policist Dan Gilbert je pred kratkim dejal tole: »Zdaj ni nobenega dvoma več, da so bili ravno iz Al Caponejeve družbe tisti

Al Capone

morilci, ki so spravili s sveta O. Hareja. Ta razbojnik-milijarder je bil prej član Al Caponejeve tolpe, a jo je potem izdal. Dne 17. novembra letos so našli v kleti neke hiše, kjer se je Hare zadnje čase zadrževal, pismo, katero je podpisal nek kaznjenec iz zaporov v Alcatrazu, in ki v njem stoji zapisano, da je Al Capone obljubil, da se bo maščeval, čim zapusti ječo. Zdi se čudno, da so Al Caponejevi razbojniki sami čakali toliko časa na to maščevanje in ga izvršili šele nekaj dni prej, preden je Al Capone postal spet prost.

V višjih pravnih krogih, kjer so imeli opravka s tem primerom, razlagajo to stvar na tale način: Al Caponejevi razbojniki niso hoteli prej spraviti s sveta O. Hareja zato, ker so od njega dobivali denar. On — tako pravijo, jih je zalagal z vsem, kar so potrebovali in tako seveda v prvi vrsti z denarjem, ker se z njim da doseči vse. Sam pa je dobival ogromne vsote denarja pri stavih, kadar so bile konjske dirke ali dirke hrtov. Brez dvoma so razbojniki res zato tako dolgo odlašali z maščevanjem nad Harejem, ker so od tega človeka imeli korist, potem pa tudi zato, ker njihov voditelj ni bil zaprt zaradi kakšnega razbojniškega napada, pač pa zaradi davčne utaje. Če bi se maščevali

takoj, bi se vsa stvar utegnila razčistiti dosti prej, kar zanje gotovo ne bi bilo dobro.

1500 din na dan plačuje za sobo v bolnišnici

Zdaj sporočajo, da se je Al Capone nastanil v Baltimoru. V tamkajšnji bolnišnici »Union Memorial Hospital« je prišel 17. novembra, torej pred šestimi dnevi, v družbi treh članov svoje rodbine, s svojo materjo, sestro in bratom. Najel si je sobo, za katero bo plačeval 30 dolarjev na dan, t. j. približno 1500 din. Eden članov njegove rodbine se je nastanil v sosednji sobi. Al Caponeja bo zdravil doktor Joseph Moure, ki je priznan specialist. Oko postave pa se budno vrti okoli te bolnišnice...

NOVINARSKI KONCERT

1. DECEMBRA - NA TABORU

SODELUJEJO:

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR
POD VODSTVOM
FRANCETA MAROLTA

SOLISTI:

SONJA IVANČIĆ
IVAN FRANCL
VEKOSLAV JANKO
VIOLINIST LEO PFEIFER

Radio

Program Radio Ljubljana

Cetrtek, 23. nov.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Poljske narodne in tujetne skladbe (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Sramek — 13.15 Poročila — 14 Poročila — 15 Pester spored (Radijski orkester) — 16.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Televizijsno predavanje — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Reproduc. koncert simfonične glasbe — 21.15 Poljske narodne pesmi, poje gđ. Vida Rudolf — 22 Napovedi, poročila — 22.15 V oddih igra Radijski orkester.

Petek, 24. nov.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Soliska ura: Pri naših izseljencih v Franciji (gđ. Julija Sušteršič) — 12 Slovenski napovedi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Poročila — 15 Zenska ura: Higljen v družini (R. Pokorn Marija) — 16 Zenska ura: Ške točke (plošče) — 16.40 Francosčina (g. dr. Stanko Lehen) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Narodni motivi arhitekture naših mest v Primorju (g. dr. Vinko Vitezica) — 19.40 Objave — 19.50 O delu za ruzičito sezonskih delavcev (g. Rozman Jože) — 20 Pevski in orkestralni koncert. Sodeluje: Ga. Ksenija Vidali in Radijski orkester. Dirigent: D. M. Sijanec — 21.30 O sonatah (gđ. Herta Seifert, klavir g. Srečko Kopore, predavanje Wever in Bramb) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli odmevi (plošče).

Drugi programi

Petek, 24. novembra: Belgrad: 20.10 Mozartove skladbe, 20.30 Tamburice, 21 Vok. konc. — Zagreb: 20 Koncertni prenos — Bratislava: 19.40 Slovenska gl. 21 Du. koncert — Konec — Sofija: 19.35 Opera — Bernolunster: 20.40 Ork. konc. — Budimpešta: 20.10 Filharmonični konc. — Valkei: 20.40 Ork. konc. — Bukaresta: 19.45 Wagnerjeva opera — Valkei: 20.40 Ork. konc. — Stockholms-Hörby: 19.45 Slingerji — Trst-Milan: 17 Komorni konc. — 21.30 Simfonični konc. — Rim-Bari: 21.10 Operetna gl. — Florencia: 21.30 Moderna gl. — Sottens: 20.30 Serenade, 21.45 Zbor in ork.

Sobota, 25. novembra: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 20.30 Arja, 21.50 Kavarska godba — Zagreb: 20 Lucievske skladbe, 21.15 Ljubka gl. — Bratislava: 19.30 Pl. gl. — 20.30 Popevke — Sofija: 20 Ork. konc. — 20.45 Zbor. — 21 Valkei — Bernolunster: 19.55 Pisan venček — Budimpešta: 19.45 Igra, 20.05 Salonski ork. — Bukaresta: 20.25 Pl. gl. — Stockholms-Hörby: 19.50 Ork. konc. — Trst-Milan: 21 Verdijeva opera — Elgoleto — Rim-Bari: 21 Igra, 22.40 Harfa — Florencia: 20.30 Operetna gl. — Sottens: 20.30 Vojaki večer, 21.35 Zbor.

Cetrtek, 23. novembra: Belgrad: 9 Humor, 21 Vok. konc., 21.50 Klavir — Zagreb: 20 Opera — Bratislava: 21 Ork. konc. — Sofija: 19 Ork. konc. — 20 Sonate — Bernolunster: 20.40 Zab. konc. — Budimpešta: 20 Ork. konc., 20.05 Klavirski kvartet, 20.25 Cig. ork. — Bukaresta: 21.15 Filh. konc. — Stockholms-Hörby: 19.45 Zbor, 21.15 Vojaska godba — Trst-Milan: 17.15 Vok. koncert, 21 Igra, 22.20 Violina — Rim-Bari: 21 Opera — Manon Lescaut — Florencia: 21.15 Ljudski konc., 21.45 Trio — Sottens: 20 Pisan program.

Kakšno je vendar novo »strašno« orožje

Veliko stratosfersko letalo, ali magnetne mine,

Nemci so v zadnjem času Angležem in Francozom zagrozili z nekim novim, skrivnostnim orožjem, ki jih bo »naredilo pohlevne in pokorne, če jim že ne bo preganalo misli o njihovi zmagi iz trmastih butic.« Zavezniki se zdaj sprašujejo, kakšno naj bi bilo to, v megle skrivnosti zavito orožje. Tako spraševanje je seveda razumljivo, nekaj morda zaradi strahu, nekaj pa zaradi radovednosti, ki ji je podvržen vsak zemljan, ne samo Francoz in Anglež. Pri takem ugibanju je seveda »na delu« mnogo visokih glav.

Nekateri govorijo tako o ogromnem tanku, drugi o novi debeli Berti, s katero naj bi Nemci streljali 80 km daleč in tretji spet o stratosferskem letalu, ki je bolj podobno Zeppelinu, kakor balonu. Take in podobne misli prešinjajo zavezniške glave. V holandskem časopisu »Telegraaf«, ki se bavi s kritikami te vrste pa beremo, da je to skrivnostno orožje, s katerim Nemci mehčajo trdovratne zaveznike, letalo, ki naj bi moglo leteti 13.000 km nepre-

trgoma. S seboj da lahko vzame 12 mož posadke in je oboroženo z dvema topovoma ter šestnajstimi strojnimi. Poleg vse te zaloge pa ima letalo s seboj še bombe. S tem pa čudeža še ni konec: letalo leti lahko skozi stratosfero. Te podatke je dal nek nemški časnikar, in težko je reči, da takole orožje res ne bi bila huda reč. Toda to so pravljice — nadaljuje omenjeni list — najčistejše sanje, ki so se rodile v razgretih glavah časnikar zaključuje, da tako težko letalo ne more doseči take višine in da letalo s takim akcijskim radjem ne more ostati nepoškodovano. Končno so zadnji poskusi z letali Henckel 115 in Dornier 26, ki so najtežji nemški bombniki, pokazali, da se noben podoben stroj ne more zgraditi v seriji.

Takšno je mnenje o tem skrivnostnem letalu, odnosno novem orožju. Morda so to novo orožje mine, ki vlečejo »nase« in o katerih pravijo, da imajo močne magnetne, ki »naravnajo« mino proti ladji.

A. G. Barrili

DVE BEATRICI

»Mogoče imate prav,« je rekel don Cristoval. »Ne razumem mnogo o teh stvarih, ker nikoli nisem utegnil o njih razglabljati. Moje življenje je bilo težavno, zato nisem mogel gledati vase; gledati sem moral le okrog sebe. Da vam pa morem ustreči, skušam sdaj preiskati svoje erce, a v njem ne najdem... tega, kar vi trdite. Vidim samo neizpolnjene dolžnosti, ki me težijo. Vest me opominja, vera pa ta opomin potrjuje. Ali ni vaše mnenje isto?«

»Ne,« je odločno odvrnila markiza. »Mnogo sem premišljevala o tem, kar vas teži in zdi se mi, da se motite. Zenska sem in znam presojati podobne slabosti. Čeprav se zdi čudno, je vendar gotovo, da ste bili zapeljani vi, ne ona. Vaše kesanje je torej neutemeljeno. Tudi glede žalitve se lahko pomirite, če se spomnite na njene besede v zadnjem pismu. »Drugam« je rekla: »moj oče se bo obrnil drugam.« Ni se obrnil drugim njen oče; pač pa ona, samo ona! Razumete?«

»Gospa...«

»Ali dvomite?«

»Ne vem. Tudi don Alfonso de Quintanilla je mislil isto.«

»Prav je imel. Zakaj niste verjeli prijatelju?«

»Bila je samo domneva; tudi vi priznate to,« je odgovoril.

»Domneva pa ne upravičuje naše sodbje.«

»Seveda, če sami hočemo tako.«

»Saj tudi don Alfonso ni vztrajal pri svoji trditvi. Precej časa je minilo od takrat, a nobeno dejstvo ni potrdilo te domneve.«

»A tudi nič je ni ovrglo,« je odvrnila markiza. »Domneva torej ostane. Čudim se, da niste tega bolje proučili. Tisti »drugam« je pomenil mnogo. Bil je premišljen udarec, žalitev, zaničevanje. Zdi se, kot bi hotel reči: ali mislite, da ni na svetu nikogar, ki bi bil boljši od vas? Ali mislite, da ste vi edini? Glejte, našli smo ga že...«

»Mislite?«

»Prepričana sem. Niti ni potrebno pismo. Že samo dejstvo, da so se vas hoteli iznebiti, zadostuje. A ne govoriva več o tem,« je pristavila. — »Zdi se mi, da je te moje besede rodila hudobija.«

»Saj hudobije sploh ni v vašem ercu.«

Markiza ga je vprašujoče pogledala.

»Kako veste to?«

»Berem v vaših očeh gospa.«

»Torej...« je rekla s tresočim glasom. »Torej... vendarle ljubite ubogo Bovadillo? Recite da ne, če morete.«

»Gospa markiza,« je zašepetal. »Spoštujem... obožujem vas.« Beatrice je odkimala.

»Saj ne poznate svojih čustev. Pustimo to. Ker torej mislite, da sem nezmogla gojiti neplemenita čustva, vam hočem pojasniti, kaj mislim o osem izdajstvu Gotovo je nek mož ki kriv temu. Ali niste elutili tega?«

»Nikakor ne.«

»Ali niste sumili nikogar, da bi vas hotel izpodrinuti? Ali niste videli nikogar, ki bi vas zalezoval?«

»Gospa, prisegam vam, da nikoli nisem videl ničesar podobnega.«

»Kakšen človek ste, don Cristoval?« je vzkliknila markiza. »Ali sploh ne veste, da je vsaka lepa ženska zalezovana? Ali mislite, da je bila vaša izvoljenka izjema? Kakšna pa je vaša ljubezen, ki ne pozna ljubosumnosti? Če bi ljubila in bila ljubljena, ne vem, kaj bi storila, ako bi me katera druga ženska hotela izpodrinuti. Kazen bi gotovo ne izostala. A vi, ne veste ničesar, ne vidite ničesar. Tako čudni ste! Nemogoče je vas popolnoma spoznati. Vedite pa, da se je brez dvoma vrnil nekdo med vas in njo. Priprčana sem o tem. Treba ga je najti. Videli boste, da ga bom znala odkriti.«

»Čemu?« je vprašal in zmajal z glavo.

»Če ne zaradi vas, zaradi mene. Mnogo veste o meni, ker ste videli moje solze. Če vam še sedaj ni jasno, ne vem, kaj naj vam še rečem.«

Vetala je in krenila proti drugemu koncu vrta, kjer se je igral mali Ferdinand. Sredi pota pa se je ustavila in utrgala vrtnico, ki je rastle ob poti.

Don Cristoval jo je nekaj trenutkov začudeno gledal. Vendar je moral nekaj storiti. Sledil je markizi in dospel do nje prav ko si je zatikala cvetlico v obleko. Videla ga je prihajati, a je nadaljevala svoje delo, kakor da bi ga ne bila zapazila.

Beatrice de Bovadilla, je začel s tihim glasom, »plemeniti ste in razumete, ne da bi vam govoril, kaj se godi v mojem sercu. Preveč zla sem že povzročil, ker nisem znal brzdati svojih čustev. Ne morem govoriti obširneje o tem. Zavedam se, da ne smem gojiti drugih čustev, niti se udajati drugim sanjam.«

Markiza je popravljala svojo cvetko in je šele sedaj od strani

pogledala svojega spremljevalca. Njen pogled je izražal nevoljo in radovednost.

Don Cristoval je čutil njen pogled in je nadaljeval s še tišjim glasom:

»Nevreden bi bil vaše naklonjenosti, če bi govoril drugače. Pomislite gospa, kako visok je vaš položaj in kako vas moram jaz, tujec, nizek po rodu, a ne po duši, spoštovati in paziti, da moje prijateljstvo in moja vdanost ne zategnita vašega dobrega imena. Mnogi vas občudujejo in ljubijo. Lahko bi vam naštel celo vrsto plemenitih mož; a vi se ne zmenite za nikogar. Kraljično čednostno življenje je brez dvoma krasen zgled za ves dvor. Toda tudi vaša krepost in vaš ponos sta občudovanja vredna, krasna markiza. Vei vas občudujejo, vsi vzdihujejo in hrepenijo po vas; a vsi ostanejo v spoštivi razdalji, ker vidijo, da nikomur ne izkazuje posebne pozornosti. Toda, če bi si ubogi revež, kateremu ste naklonili svoje pokroviteljstvo, drznil dvigniti oči k vam in bi kdo opazil, ne vašo naklonjenost, ampak samo njegove predrzne sanje, bi se tudi najbolj vzvišena ženska ne mogla izogniti obrekovanju. Vem in razumem, kaj ste in kaj bi izgubili, če bi si drugače razlagal naklonjenost, ki vas je napravila za mojo pokroviteljico. Bodite dobri in oprostite mojim besedam. Vedite, da so besede iskrene in nesebične prijateljke.«

Pripognil je koleno do tal, prijel markizino roko in jo spoštljivo poljubil.

Beatrice de Bovadilla je molče zrla nanj. Ganile so jo njegove besede in njegovo dejanje, ki je izražalo toliko ponižnost in željo po odpuščanju. Pustila je dolgo časa svojo tresočo roko v njegovih.

Končno se je zbrala in s trdnim glasom rekla:

»Dovolj sva govorila. Pridite: želim še enkrat videti vašega otroka.«

Vetala je in ji sledil na drugi konec vrta, kjer se je malček igral s pestunjo. Markiza je vzela dete v naročje in ga ljubkovala. Deček ni bil več nezaupen; božal jo je in se igral z njenimi kodri.

»Želim, da me ta angelček pride včasih obiskat,« je rekla pestunji. »Upam, da mi tega ne boste odkrili,« je pristavila, obrniti se k svojemu spremljevalcu. »Tudi vaši družbi se počnem odpovedati. Moj vitez ste in me morate spremljati v kraljevo palačo.«

Don Cristoval ji je sledil, a bil je nekoliko zbehan, ker iz njenega vedenja in iz njenih besed ni mogel spoznati, kaj markiza misli o njem in kakšni bodo njuni odnošaji v bodoče.